

Ar reikia vaikams meno?

Įspūdžiai po miuziklo „Žiogo pievelės pasaka arba, – tikri draugai“ premjeros

Rita Aleknaitė-Bieliauskienė

Drugelių šokis (Vilniaus muzikos mokyklos „Lyra“ jaunučių choras)

Sekmadienis. Tetos Betos viktorina vaikams... ir visai šeimai. Puiki pažintinė radijo laida. Tačiau negaliu atsistebėti parenkamais muzikiniais intarpais. Juk tai tokia puiki proga gera nesudėtinga muzika, liaudies muzikos fragmentais „praplauti“ vaikų ausytes nuo tos banalybės, kurią daugiausiai girdi aplinkui. Ponia Bernadeta turi savąją laidos politiką, bet muziką parenkantiems jos trūksta: daugybė beskonybių, kartais skamba gera, bet visai atsitiktinė ar ta pati „popsinė“ muzikėlė. Ir tai tuomet, kai viešai kalbama apie estetinį vaikų ugdymą, tautinio mentaliteto formavimą. Kas jį gali suformuoti? Tikrai ne Vakarų beždžioniaujančios jaunimo grupės, bet vaikų matomi etninės kultūros renginiai, susitikimai su iškiliais lietuviško žodžio, dailės, muzikos puoselėtojais, perskaitytos knygos, girdėta muzika, kuri visada savo intonacijomis fiksuojasi ir mažojo klausytojo sąmonėje.

Tačiau prasta tendencija šiandien pasiekia net ir muzikos mokyklas. Štai direktorius sako: „Galų gale jau pradedu atpratinti mokytojus kišti vaikams visokius Bachus, sonatas, koncertus... Groti reikia smagią muzikėlę...“ Pasiduodamas Lietuvoje įvairiais masinės komunikacijos kanalais skleidžiamai visuotinei jaunų žmonių bukinimo tendencijai jis net ir nepagalvoja, kad „smagi muzikėlė“ neugdo vaiko muzikinio mąstymo, net ir primityviausios pirštų technikos, ką jau kalbėti apie tai, kad meno kalba taip ir liks jam nepažįstama. Teliks „bumčikai“...

Kas šiandien rūpinasi šia problema? Kur kalbama apie muziką vaikams, kas domisi jų „klausos higiena“ ir kilnesnių emocijų ugdymo, tautinio mentaliteto formavimo meno kalba keliais? Tai neaktualu valstybinėms organizacijoms, problema tapo „išstumta“ iš Švietimo ir mokslo ministerijos, Kultūros ministerijos veiklos reglamentų, Kompozitorių sąjungos, Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo, profesinio meno institucijų. Taip atspindimas valstybinis požiūris į būsimą pilietį. Matyt, tokius „bumčikinius“, „kaifuojančius“ nuo primityvaus ritmo decibelų lavinos lengviau valdyti, jų poreikiai nedideli, užtenka tik šiandien duodamos duonos ir žaidimų. Tačiau spalvoti žurnalai įkyriai demonstruoja turtingai gyvenančių buitį. To paties užsimano ir „bumčikinis pilietis“. Tada jau įsijungia valdiškų galvų kuriami prevenciniai dokumentai, postringavimai, konferencijos, judėjimai. Skiriama daug pinigų, prirašoma daug popierių, bet nuo to nemažėja nei vagsčių, nei smurto, nei alkoholizmo, nei narkomanijos...

Kodėl neskyrus tų tūkstančių vaikams tuomet, kai daugelis jų dar gali netapti narkomanais ir žudikais? Štai jaunas tėtis brukte bruką dukrą į muzikos mokyklą. Jis žino, kad mergaitė pateks į visai kitokį pasaulį nei didžiulėje, bendruomenės jausmą praradusioje vidurinėje mokykloje. Ji eina kurti. Pati mokosi išgirsti kitokią kalbą, atverti kitokį pasaulį ir sukurti savąjį. Iš esmės vaikų estetiniu ugdymu šiuo metu rūpinasi atskiros asmenybės, aukojančios savąjį laiką, kad įgyvendintų vieną ar kitą vaikams patrauklią idėją. Su ištiesta ranka

vaikšto pas turčius ar į valstybines institucijas, susirenka grašius ir už nedidukę savo algą išleidžia... vaikams groti skirtą natų rinkinį ar kokią nors knygelę.

Gerai, kad tokių idealistų Lietuvoje dar yra. Nenurimo „Ažuoliuko“ mokytojos Aušra Šikšnelienė, Asta Turskienė, Liuda Ikonikova, Asta Grybienė ir kitos, kol nebuvo įgyvendinta respublikinio festivalio „Skambinu, įsivaizduoju, piešiu“ idėja. Kol Petras Vailionis „Liepaičių“ chorinio dainavimo mokykloje neįprasmino kamerinių ansamblių sambūrio idėjos, o Gražina Beleckienė ir Vilija Geležiūtė Panevėžį padarė visos Lietuvos mažiausių pianistų traukos centru. Nublanko net „šeimyniniais“ ir tik „sportiškais“ tikslais rengiami, bet gerai finansuojamais (!) tapę S. Vainiūno ir B. Dvariono tarptautiniai konkursai.

Vilniaus muzikos mokyklos „Lyra“ mokytojai taip pat galėtų pasitenkinti „valdiškai“ su vaikais parengtomis egzaminų programėlėmis. Tačiau Rolandas Aidukas, Irena Argustienė, Saulė Atminienė, Dalia Puišienė, Evaldas Steponavičius, Mirolanda Januškevičienė, Meilė Razulevičienė stygininkus, pianistus, choro skyriaus mokinukus vėl pakvietė pažaisti teatrą.

2002 ir 2004 m. Lietuvos Rusų dramos teatro scenoje tų metų mokiniai dainavo, grojo, kūrė personažus Miko Vaitkevičiaus operose-pasakose „Pupa ir seneliai“ (2003 m. išleista ir kompaktinė plokštelė) bei „Voro vestuvės“. Šį kartą pagal Jono Mačiukevičiaus libretą miuziklą „Žiogo pievelės pasaka arba, – tikri draugai“ sukūrė Laurynas Vakarlis Lopas. Idėja realizuojama ne plyname lauke: mokykloje puikiai lavinami vaikų balsai (mokyt. I. Argustienė, R. Aidukas), čia gimė vaikų dainavimo konkurso tradicija.

Naujajame miuzikle pasirodė ne tik muzikalios solistės (Justina Rudytė, Agnė Meidutė), bet ir dainuojantys, raiškiai vaidinantys vaikinukai (Aistis Jakubauskas, Heonas Nguyenas, Marius Norkūnas). Nesudėtingas draugystę, meilę ir ištikimybę įprasminantis siužetas daugiau poetiškas, nei reikalaujantis aktyvaus sceninio veiksmo. Todėl režisieriui Nerijui Petrokui nemažai talkino choreografiją kūrusi Viktorija Reifonienė. Meno vadovui ir dirigentui Rolandui Aidukui teko derinti įrašytą orkestro fonogramą su scenoje muzikuojančiais, dainuojančiais solistais, choru. Scenografas Deimantas Populaigis sumanė skoningus sceninius akcentus ir išradingus, tarsi pačių vaikų iš kasdienių daiktų kurtus kostiumus.

L.V. Lopas puikiai pažįsta žmogaus balso specifiką, ir tai buvo girdėti. Muzika ne senamadiška „didžioji opera“, bet jaunatviškos energijos, ekspresyvaus ritmo ir prasmingų melodinių kontrastų derinys. Vaikai pajuto džiaugsmą scenoje, o pilnutėlė teatro salė puikiai sutiko naują kūrėjų darbą. Visus tokio stambaus, daug papildomo ir neapmokamo darbo reikalaujančio projekto kūrėjus už tokias iniciatyvas privalome pagirti. Gal kiti kompozitoriai sumanys paieškoti kitokio libreto ir sukurs kitokia raiška besiremiantį sceninį kūrinį vaikams atlikti.

Aktyviausi idėjos rėmėjai buvo Anatolijaus Romanovičiaus vadovaujamas M. Dobužinskio mokyklos kolektyvas. Šios mokyklos salėje nuolat rengiami įvairaus žanro koncertai, moksleiviai yra nuoširdūs rimtosios muzikos klausytojai ir atlikėjų vertintojai.

SEPTYNIOS MENO DIENOS

2006-05-19 nr. 709